

Asia: VN/4037/2026

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla vuosina 2026-2031

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

LAUSUNTOPYYNTÖ VALTIONEUVOSTON ASETUSLUONNOKSESTA ERÄIKSI KALASTUSRAJOITUKSIKSI
SAIMAALLA 2026 - 2031

Vesialueomistajain liitto VEALO ry kiittää maa- ja metsätalousministeriötä hyvin perustellusta muistiossa saimaannorpan suojelemiseksi tehtävistä kalastusrajoituksista. Erityisen tyytyväisiä olemme siitä, että muistiossa on kirjoitettu tavoitteeksi edistää saimaannorpan selviytymistä lajina, ei yksilöinä. Samoin olemme tyytyväisiä siihen, että verkkokalastuskiellon voimassaoloaikaa ei esitetä muutettavaksi.

Se, että taustamuistiossa ei ole huomioitu saimaannorpan muuttuminen alalajista (Pusa hispida saimensis) omaksi lajikseen (Pusa saimensis) vuonna 2025, on epäolennainen asia, jolla ei ole mitään varsinaista merkitystä asetusluonnoksen sisältöön.

Esitys

Vesialueomistajain liitto VEALO ry ei esitä muutoksia asetusluonnoksen kiellettyjen pyydysten luetteloon (2.1 §) tai verkkopyyntikieltojen aikoihin (2.2 §).

Mikäli asetusluonnoksessa olisi esitetty Pohjois-Savon ELY-keskuksen laatiman hankeraportin ”Saimaannorpan suojelun ja kalastuksen yhteensovittaminen 2026–2031” mukaisesti

muikkuverkkojen käyttökiellon lyhennystä viidellä vuorokaudella ajalle 15.4. - 16.6., olisimme kannattaneet tätä esitystä.

Mikäli maa- ja metsätalousministeriö lausuntokierroksen päätyttyä ja vuoden 2026 alussa yhden avojälle syntyneen ja kuolleen kuutin sekä kolmen nuoren saimaannorpan verkkokuoleman (tilanne 24.2.2026) jälkeen päättäisi pidentää verkkokalastuskieltoaikoja, vastustaisimme tätä esitystä seuraavista syistä;

Saimaan pinta-ala on 4 400 km², josta tänä keväänä alkavalla 5-vuotisjaksolla kalastusrajoitusalueen pinta-ala olisi 3 134 km² (71 % kokonaispinta-alasta). Viimeisen neljän viisivuotiskauden aikana saimaannorppien kalanpyydyskuolleisuus suhteutettuna kannan kokoon on vähentynyt 2,5 prosentista noin 1,0 prosenttiin huolimatta kalastusrajoitusalueen pinta-alan merkittävästä laajentumisesta.

Saimaannorpan suojelustrategiassa vuosille 2017–2022 asetettiin välitavoitteeksi vähintään 400 yksilöä (talvikannan koko) vuoteen 2025 mennessä. Välitavoite saavutettiin kuusi vuotta etuajassa vuonna 2019.

Kiitos tästä kuuluu sääntöjä noudattaville virkistys-, kotitarve- ja kaupallisille kalastajille sekä taloudellisille korvauksille, joita maksetaan osakaskunnille vapaaehtoisista kalastuksen rajoitussopimuksista saimaannorpan suojelemiseksi. On vaikea ymmärtää, miksi niille tahoille, jotka ovat konkreettisilla toimillaan saaneet saimaannorppakannan kasvuun, asetettaisiin kiitoksena hyviin tehdystä työstä lisää kalastusrajoituksia?

Näkemyksemme mukaan saimaannorppakannan kasvun jatkuminen tulevaisuudessa edellyttää sekä kuutteihin kohdistuvan petoeläinten saalistuksen kontrollointia, että saimaannorppien pesinnän turvaamista lumettomina talvina.

Esimerkiksi vuonna 2020 pesään kuoli 10 kuuttia. Näistä seitsemän kuoli petoeläimen tappamana. Kolme tappoa varmistettiin ketun tekemäksi. Petoeläinten saalistuksen osuus kaikista raportoiduista kuolleista kuuteista (14 yksilöä) oli 50 prosenttia. Kalanpyydyksiin menehtyi kaksi kuuttia, yksi löytyi kuolleen rannalta ja yksi Puumalasta Korkeasaaren eläintarhaan hoidettavaksi viety kuutti kuoli suolitukokseen (raportti Saimaannorpan kanta 2005 – 2022, Metsähallitus).

Saimaannorppien keinopesät saattavat olla mahdollisesti hyväkin ratkaisu sekä lumettomiin ja jäätömiin pesimäolosuhteisiin että petoeläinten saalistuksen torjuntaan. Ratkaisu ei ole kuitenkaan ongelmaton. Saimaan rannat ja vedet ovat joko yksityisten henkilöiden, oikeushenkilöiden, osakaskuntien tai Suomen valtion omistamia. Keinopesän ankkuroinnilla johonkin tiettyyn

kohteeseen saattaa olla merkittäviä oikeusvaikutuksia edellä mainittujen omistajatahojen perustuslailliseen omaisuuden suojaan varsinkin, jos keinopesä ja sen suojavyöhyke 800 m aiheuttaa seurausvaikutuksia kaavoitukseen, rakennusoikeuteen, metsätalouteen, kalastus- ja metsästysoikeuteen sekä jäällä ja vesillä liikkumiseen.

Edellä mainituista syistä saimaannorpan keinopesän sijoittamisen tulisi olla mahdollista vain viranomaisen myöntämällä luvalla. Lupapäätöksen tulee olla valituskelpoinen.

Tulevaisuudessa tulisi myös valmistautua lisääntyviin saimaannorppien ja ihmisten välisten kohtaamisten ja rinnakkaiselon yhteensovittamiseen.

Kaikista tärkeimpänä ja kiireellisimpänä asiana näemme saimaannorppakannan suotuisan suojelun tason lukuarvon määrittämisen. Saimaannorpan suojelustrategialla pitää olla selkeä tavoite, joka on kaikille osapuolille yksiselitteisen selvä.

VESIALUEOMISTAJAIN LIITTO VEALO RY

Ripatti Juha-Pekka
Vesialueomistajain liitto VEALO ry